ሓጺር ታሪኽ ሕጋዊ መኸተ

ህዝቢ ኤርትራ ብኣጋጣሚ

ዝኽሪ 30 ዓመት ረፈረንዱም ኤርትራ

IV

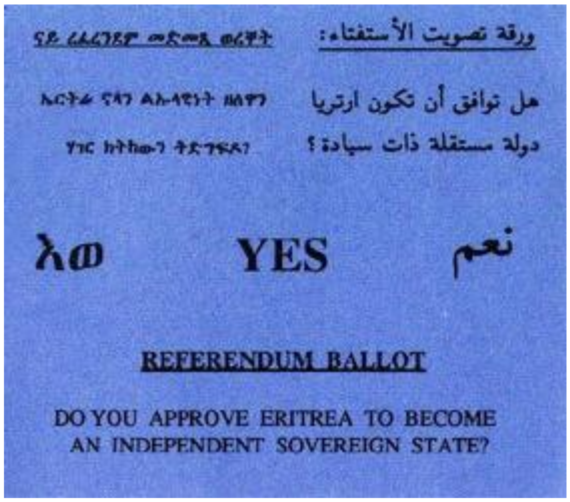

ሰለሙን በርሀ

ቅድሚ 30 ዓመታት፡ ካብ 23-25 ሚያዝያ 1993 ዝነበረ መዓልታት፡ መላእ ህዝቢ ኤርትራ ኣብ ውሽጢን ወጻኢን፡ ነቲ መሪር ቃልሲ ኣሕሊፉ፡ ረዚን መስዋእቲ ከፊሉ፡ ብኣንጸባራቒ ወተሃደራዊ ዓወት ዘረጋገጸ ዘይግሃስ ሰብኣዊን ሃገራዊን መሰሉ፡ ኣብ ቅድሚ ኣህጉራውያን ተዓዘብቲ፡ ረፈረንዱም ብምክያድ፡ ብ99.8% ድምጺ ሕጋውነቱ ደጊሙ ዝኹልዓሉ ናጽነቱን ልኡላውነቱን ከም ህዝቢን ሃገርን ብዕሊ ዘረጋገጸሉ፡ ፍስሃ ወ ሰላም ዝዓሰሎ ታሪኻዊ ቅንያት እዩ ነይሩ። ናጽነት ኤርትራ፡ ብዘይፍትሓዊ ውሳነ ብዓሎቕ ንምጉዕጻጹ ተፈቲኑ፡ ህዝቢ ኤርትራ ብመሪሕነት ውድብ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ፡ ተቓሊሱ ረዚን መስዋእቲ ከፊሉ ናብ ልክዕ መስመሩ ዝመልሶ ብምዃኑ፡ ብዘይ ረፈረንዱም እውን ሕጋዊ'ዩ።

ረፈረንዱም ከኣ፡ ነቲ መሪሕ ውድብ ህዝባዊ ግንባር ብብረታዊ ቃልሲ ዘምጽኦ ናጽነት፡ ህዝቢ ኤርትራ ብድምጹ ኣጽዲቑ፡ ሕጋውነት ልኡላውነቱ ደጊሙ ዝኹልዓሉን ዝደርዓሉn ዓቢ ታሪኻዊ ፍጻመ እዩ። ህዝቢ ኤርትራ ናብዚ ታሪኻዊ ዕለት ንምብጻሕ ዝሓለፎ ታሪኽ ብሓጺሩ ንምዝኽኻር ኣብ ዝሓለፈ

ክፋል ናይዚ ጽሑፍ'ዚ ኣመጻጽኣ ሃገርን ሃገራውነትን ኤርትራ፡ ብኣንጻር ድሌት ህዝቢ ኤርትራ ዝተበየነ ውሳነ ፌደረሽን፡ ምፍራስ ፌደረሽንን ምጅማር ብረታዊ ቃልሲን፡ ምዕባለታት ሰውራ ኣብ 1977-1978፡ ብሰንኪ ምትእትታው ሕብረት ሶቭየት ዘጋጠም ምምዝባል ሓይሊ፡ ውሳነ ስትራተጂያዊ ምዝላቕ ህ.ግ.ን ክሳብ 1986 ወፍሪ ባሕረ ነጋሽ ወይ 8ይ ወራር ዝነበረ ወተሃደራዊ ምዕባለታትን ብሓጺሩ ተመልኪትና። መቐጸልታኡ ይስዕብ፦ *** ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ፡ ንቃልሲ ካብ ዝብገስ ኣትሒዙ ጠለባት ሰውራ ዘማልእ ደጀን ምምስራትን ምምዕባልን ከም ዕላማ ሒዙ ዝሰርሓሉ ዝነበረ እዩ። ምስ ውሳነ ስትራተጂያዊ ምዝላቕን ምንዋሕ ኲናትን ተኣሳሲሩ ድማ፡ እዚ ዕማም'ዚ ብስፍሓት ክስርሓሉ ጀመረ። ብርግጽ ድማ፡ ህዝባዊ ግንባር “ርእሰ ምርኮሳ” ዝብል መትከልን እምነትን ኣብ ተጋደልቱ ብምስራጽ፡ ኣብ ሳሕል ክምስርቶ ዝኸኣለ ደጀን፡ ካብ ናይ ብዙሓት ሓርነታውያን ምንቅስቓሳት ዝተፈልየ እዩ።

ህዝባዊ ግንባር፡ ዓቕሚ ሰውራ ብኹሉ መዳያት ንምጥንኻር፡ ብዙሕ ካብቲ ንሰውራ ዘድሊ ቀረባት ዘማልእ፡ ዓበይቲ ናይ ዕጥቂን ስንቂን መኽዘናት፡ ጋራጃትን ዝተፈላለየ ናይ ጽገና ትካላት መስሪቱ፡ ክዳውንቲ፡ ጫማታት፡ ውጽኢት ሓጺንን ዕንጸይቲን ፕላስቲክን ኣቑሑ፡ እንተላይ መደሃኒትን ኢንፊዩዥንን ዘፍሪ ፋብሪካታት ኣቑሙ፡ ክሳብ ናይ ልቢ መጥባሕቲ ዘካይድ ምዕቡል ሆስፒታላትን ዝተፈላለየ ናይ ምርምር ትካላትን፡ ኣገልግሎት ማሕተም፡ ፈነወ ሬድዮን ካልእን ዘጠቓልል ሰፊሕን ምዕቡልን ደጀን እዩ ሃኒጹ። ኩሉ'ዚ ትካላት'ዚ ኣብ ትሕቲ መሬት ኣብ ዝተሃንጸ ኣባይቲ ብለይቲን ቀትሪን ንጥፈታቱ የካይድ ነበረ። ብዘይካ'ዚ ተጋዳላይ፡ ብመትከል ርእሰ ምርኮሳ ተመሪሑ፡ ብመግቢ ርእሱ ንምኽኣል፡ ንሕርሻ ምቹእ ኣብ ዝኾነ ከባቢታት፡

ኣጻድፍ ከይተረፈ እናጽፍሐን እናደላደለን ገለ ክፋል ናይ መግቢ ጠለባቱ የማልእ ነበረ። ንጥፈታት ደጀን፡ እቲ ሰውራ ኣብ ውትህድርና ጥራይ ዘይኮነ ኣብ ፖለቲካዊን ቁጠባዊን መዳያት ብርቂ ምዕባለታት ከምዝግብ ኣኽኢልዎ እዩ። ኣብ ዝሓለፈ ጽሑፍና ከምዝተግልጸ፡ ወፍሪ ባሕረ ነጋሽ (8ይ ወራር) ናይ መጨረሽታ ወራር ስርዓት ደርግ እዩ ነይሩ። ድሕሪኡ ሰራዊት ደርግ ኣዝዩ ስለዝተዳኸመ ኣብ ምክልኻል እዩ ኣትዩ።

በዚ ድማ ህዝባዊ (4ይ ክፋል) ግንባር ሓርነት ኤርትራ ብሓደ ወገን ናይ ደጀን ንጥፈታቱ ዝያዳ ብምሕያል፡ ወተሃደራዊ ክእለት ኣባላቱ ክብ ዘብል ስልጠናታት እናካየደ፡ ኣብ ድሕሪ መስመር ጸላኢ ናይ ደባይን ሃንደሳን ኣሃዱታት ብምንቅስቓስ፡ ንሓይሊ ጸላኢ ዘዳኽምን ዘልምስን ማእለያ ዘይብሎም መጠነ ንኡስን ዓበይቲን ስርሒታት እናሰላሰለ፡ ናብ ስትራተጂያዊ መጥቃዕቲ ዘሰጋግር ቅድመ ምድላዋቱ የጻፍፍ ነበረ። ኣብ ርእሲ ሓይሊ ምድሪ ድማ፡ ናይ ሓይሊ ባሕሪ ኣሃዱ ኣቝሙ፡ ኣብ ክሊ ባሕሪ ኤርትራ ወተሃደራዊ ህላወኡ ኣረጋገጸ። ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ንሱዳን ኣትያ ኣብ ዝተበታተነትሉ እዋን፡ ቃልሶም ክቕጽሉ ዝመረጹ ተጋደልቲ ተ.ሓ.ኤ. ነበር፡ "ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ማእከላይ ባይቶ" ወይ ድማ "ሳግም" ዝተባህለ ውድብ ኣቝሞም፡ ኣብ 1983 ምስ ህዝባዊ ግንባር ኣብ ምርድዳእ ብምብጻሕ፡ ኣብቲ ዝካየድ ዝነበረ መኸተ ኣበርክቶ ክገብሩ፡ ናብ ሜዳ ኤርትራ ኣትዮም ነበሩ። ተ.ሓ.ኤ. ማእከላይ ባይቶ፡ ናብ ሜዳ ድሕሪ ምእታው፡ ከም ርእሱ ዝኸኣለ ውድብ ዝተፈላለየ ፖለቲካዊን ወተሃደራዊን ንጥፈታት ከካይድ ድሕሪ ምጽናሕ፡ ኣብ መወዳእታ ምስ ህዝባዊ ግንባር ክጽንበር ወሰነ። ኣብ 1987 ከኣ ካልኣይን ሓድነታዊን ጉባኤ ዝተሰምየ፡ ን2ይ ጉባኤ ህ.ግ.ን ናይ ክልቲኦን ውድባት ናይ ስምረት ወግዒን ዘጠቓለለ ጉባኤ ተኻየደ።

ኣብዚ ጉባኤ'ዚ ህ.ግ.ሓ.ኤ. ዝሓለፈ ጉዕዞ ሰውራ ብደቂቕ ድሕሪ ምግምጋም፡ መግዛእታዊ ሰራዊት ኢትዮጵያ ካብ መላእ ሃገር ብምጽራግ ናጽነት ኤርትራ ጋህዲ ንምግባር ዘኽእል ፖለቲካዊን ወተሃደራዊ ስትራተጂ ሓንጸጸ። ድሕሪ 2ይን ሓድነታዊን ጉባኤ፡ ሰራዊት ህዝባዊ ግንባር ናይ ድሕሪ መስመር ስርሒታት ዝያዳ ብምጽዓቕ ብባሕሪ'ውን ንኣሸቱ ስርሒታት ምክያድ ቀጸለ። ብደባይን ተንቀሳቓሲን ስርሒታት ንሰራዊት ስርዓት ደርግ ድሕሪ ምድኻም ድማ፡ ኣብ መፋርቕ 1987 ኣብ ግንባር ናቕፋ ተበግሶ ብምውሳድ፡ ንቐዳማይ ዕርዲ ጸላኢ ኣፍሪሱ፡ ንሰራዊት ደርግ ካብ ግንባር ናቕፋ ንድሕሪት ክደፍኦ

ከኣለ። እዚ መጥቃዕቲ'ዚ ሚዛን ሓይሊ ናብ ሰራዊት ህዝባዊ ግንባር ከምዝዛዘወ ብምንጻር፡ ስውራ ኤርትራ ናብ ስትራተጂያዊ መጥቃዕቲ ዝሰጋገረሉ እዋን ከምዝበጽሐ ኣበሰረ። ኣብ መጋቢት 1988 ድማ፡ ህዝባዊ ሰራዊት፡ ነቲ ኣብ ግንባር ናቕፋ ዓሪዱ ዝነበረ፡ ደርግ ብሉጽ ሰራዊት ኢሉ ዝምክሓሉ "ናደው እዝ" ኣብ ውሽጢ 72 ሰዓታት ብምድምሳስ፡ ንግንባር ናቕፋ ምሉእ ብምሉእ ኣፍሪሱ ንከተማ ኣፍዓበት ተቔጻጸራ። ምድምሳስ ናይዚ ገዚፍ ሓይሊ ጸላኢ'ዚ፡ ስዕረት ሰራዊት መግዛእትን ናጽነት ኤርትራን ናይ ግዜ ጉዳይ እምበር ዘይተርፍ ምዃኑ ዘረጋገጸ፡ ኣብ ሰውራ ኤርትራ ዓቢ ነጥበ መቕይሮ ነበረ። ህዝባዊ ሰራዊት ኣብዚ ውግእ'ዚ ቅድሚኡ ዓጢቕዎ ዘይፈልጥ ስትራተጂያዊ ኣጽዋራት ከም 130 ሚ.ሜ. መዳፍዕን ቢ.ኤም 21 ወንጫፊ ሮኬትን መንዚዑ ናይ ተኹሲ ሓይሉ ክብ ኣበለ።

ንፈላማ ግዜ ድማ ንስርዓት ደርግ ካብ ዘማኽሩ ዝነበሩ መኰንናት ሕብረት ሶቭየት 3 ክማረኽ ከኣለ። ድሕሪ ምድምሳስ ናደው እዝ ደርግ ምስ መንግስቲ ሶማል ኣብ ስምምዕ ብምብጻሕ፡ ኣብ ምብራቕን ምዕራብን ኢትዮጵያ ዝነበረ ሰራዊት ኣኻኺቡ፡ ብብርቱዕ መጥቃዕቲታት ንሰራዊት ህዝባዊ ግንባር ንድሕሪት ንምምላስን ኣፍዓበት ዳግም ንምቁጽጻርን ደጋጊሙ እኳ እንተፈተነ፡ ክዕወት ኣይከኣለን። ኣብ 1989 እውን ብተመሳሳሊ ንግንባር ኣፍዓበት ክሰብር ፈቲኑ ኣይተዓወተን። ብኣንጻሩ ሰራዊት ህዝባዊ ግንባር ብምብራቓዊ ጎላጉል ኣብ ዘካየዶ መጥቃዕቲ ኣብ ልዕሊ ሰራዊት ደርግ ሰፍ ዘይብል ክሳራ ኣውሪዱ ብዙሓት ታንክታት ከቃጽልን ክማርኽን ከኣለ። እዚ ከምዚ ኢሉ እንከሎ፡ ምስ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ናይ ቃልሲ ምሕዝነት ፈጢሩ ኣብ ኢትዮጵያ ዝንቀሳቐስ ዝነበረ ህዝባዊ ወያነ ሓርነት ትግራይ፡ ህዝባዊ ግንባር ብዝገበረሉ ዝነበረ ወተሃደራዊን ካልእን ደገፋት፡ ኣብ ክፍለ ሃገር ትግራይ ወተሃደራዊ ስርሒታት ብምንጥጣፍ፡ ንብዙሕ ክፋላት መሬት ትግራይ ተቘጻጺሩ ንኤርትራ ምስ ማእከል ኢትዮጵያ ዘራኽባ መስመር ክዓጽዎ ከኣለ። ድሕሪ'ዚ ስርዓት ኣዲስ ኣበባ ምስ ኤርትራ ዝነበሮ ርክብ ብመገዲ ወደባት ምጽዋዕን ዓሰብን ጥራይ ኮነ።

በዚ ምዕባለታት'ዚ ተስፋ ዝቘረጸ ስርዓት ደርግ፡ ብመንጎኛነት ፕረዚደንት ኣመሪካ ነበር ጂሚ ካርተር ምስ ህዝባዊ ግንባር ኣብ ዘተ ክኣቱ ተገደደ። ይኹን'ምበር፡ ብምሉእ ናጽነት ኤርትራ ክእመን ትብዓትን ቅሩብነትን ኣየርኣየን። ክንዲ ዝኾነ እቲ ዘተ ዝኾነ ፍረ ኣየምጽአን። ድሕሪ ምድምሳስ ናደው እዝ ናብ መድረኽ ስትራተጂያዊ መጥቃዕቲ ዝተሰጋገረ ሰራዊት ህዝባዊ

ግንባር ኣብ ለካቲት 1990 “ስርሒት ፈንቅል” ብዝተሰምየ ሰፊሕ ወተሃደራዊ ወፍሪ፡ ኣብ ምብራቓዊ ጎላጉል ዓሪዱ ንዝነበረ ሰራዊት መግዛእቲ ኢትዮጵያ ጸራሪጉ፡ ንጽርግያ ኣስመራ ባጽዕ ድሕሪ ምብታኽ፡ ብ10 ለካቲት ንወደባዊት ከተማ ምጽዋዕ ተቘጻጸረ። ኣብ ከበሳታት ኤርትራን ከረንን ዝነበረ መግዛእታዊ ሰራዊቱ ድማ፡ ክሳዱ ተሓኒቑ፡ ምስ ኣዲስ ኣበባ ርክቡ ብነፈርቲ ጥራይ ኮነ። ድሕሪ ስርሒት ፈንቅል ህዝባዊ ሰራዊት፡ ንደቡብ ብምጥዋይ ንከተማታት ሰንዓፈ፡ ዓዲ ቐይሕን ሰገነይቲን ኣብ ትሕቲ ቁጽጽሩ ኣእተወን። ሰራዊት ደርግ ድማ ኣብ መንጎ ደቀምሓረን ከረንን ተሓጺሩ፡ ኣብ ምሉእ ከበባ ኣተወ። እዚ ከምዚ ኢሉ እንከሎ፡ ጥሙር ሰራዊት ህዝባዊ ግንባርን ኢህወደግን፡ ኣብ ውሽጢ ኢትዮጵያ መጥቃዕታቶም ብምሕያል ክሳብ ከባቢ ጎንደርን ሰሜን ሸዋን ክበጽሑ ከኣሉ።

ቀጺሎም ድማ ንክፍለ ሃገር ጎጃምን ወለጋን ብምቁጽጻር ናብ ኣዲስ ኣበባ ገጸም ኣቕንዑ። ኣብ ግንቦት 1991 ሰራዊት ህዝባዊ ግንባር ንከተማ ደቀምሓረ ኣጥቂዑ፡ ገጹ ናብ ኣስመራ ምስ ኣቕንዐ፡ መራሒ ኢትዮጵያ ዝነበረ ኰለኔል መንግስቱ ሃይለማርያም ውድቀቱ ናይ መዓልታት ጉዳይ ምዃኑ ተረዲኡ፡ ካብታ ሃገር ሃደመ። ዓርቢ 24 ግንቦት 1991 ድማ ህዝባዊ ሰራዊት ንርእሰ ከተማ ኤርትራ ኣስመራ ብምቁጽጻር፡ ሓርነት ኤርትራ ኣበሰረ። ብ27 ግንቦት ንከተማ ዓሰብ ድሕሪ ምቁጽጻሩ ድማ፡ ምሉእ መሬትን ባሕርን ኤርትራ ካብ ሰራዊት መግዛእቲ ኢትዮጵያ ሓራ ወጸ። ብ28 ግንቦት 1991 ከኣ፡ ሓይልታት ኢህወደግን ህዝባዊ ግንባርን ንከተማ ኣዲስ ኣበባ ተቘጻጸርዋ። በዚ ድማ ዕምሪ ስርዓት ደርግ ኣኽተመ። ብቑጽሪ ውሑድ ግን ከኣ ተባዕ ህዝቢ ኤርትራ፡ ኣብ ገዛእ ዓቕሙ ብምምርኳስ በይኑ ኣንጻር ብዓቕሚ ኣዝዮም ጸብለል ዝብልዎ ሓይልታት ገጢሙ፡ መሰል ርእሰ ውሳነኡ ከረጋግጽ መስዋእቲ ልዕሊ 65,000 ብሉጻት ዜጋታቱ ከፊሉ'ዩ። በዚ ረዚን ዋጋ ድማ፡ ንኣስታት ፍርቂ ዘመን ኣብ ቅድሚኡ ከም ዓቢ እምባ ተገቲሩ ዝነበረ ዕማም ምብራር መግዛእቲን ምርግጋጽ ናጽነትን ልኡላውነትን ብኣንጸባራቒ ዓወት ዛዘሞ። ብገዛእ ቅልጽሙ ኣኽሊል ሓርነቱ ድሕሪ ምድፋእ ከኣ፡ እምነቱ ወትሩ ኣብ ሕጊ ስለዝኾነ፡ “ናጽነት” ምርጫ መላእ ህዝቢ ኤርትራ ምዃኑ ብሕጋዊ መገዲ ከረጋግጽ ኣብ ሚያዝያ 1993፡ ወከልቲ ውድብ ሕቡራት ሃገራትን ካልኦት ኣህጉራውያን ተዓዘብቲን ዝተረኽብዎ፡ መላእ ህዝቢ ብልዑል ሃገራዊ ወኒን ንቕሓትን ዝተሳተፎ ህዝባዊ ረፈረንደም ኣካየደ።

99.8% እወ ንናጽነት ብምድማጽ ከኣ፡ ልኡላውነቱ ሕጋውነት ኣልቢስዎ። ድሕሪ'ዚ፡ ኣብ ግንቦት 1993፡ ኤርትራ ብወግዒ ልኡላዊት ሃገር ኮይና ኣባል ውድብ ሕቡራት ሃገራት ንምኳን በቕዐት። ምርግጋጽ ሃገራዊ ናጽነትን ልኡላውነትን ኤርትራ፡ መዕጸዊ ናይ ሓደ ዓቢን ክቡርን ምዕራፍ፡ መኸፈቲ ናይ ካልእ ሓድሽ ምዕራፍ እዩ ዝነበረ። ብኽቡር መስዋእቲን መሪር ተጋድሎን ዝተጨበጠ ሃገራዊ ናጽነት፡ ብቁጠባዊ ሓርነት ተደሪዑ፡ ናይ ብሓቂ ትርጉም ዘለዎ ናጽነት ንኪኸውን ድማ፡ ካልኣይ ገድሊ ምህናጽ ሰላም፡ ፍትሒን ራህዋን ዝሰፈኖ ሃገር ኣብ ቅድሚ ህዝቢ ኤርትራ ተገተረ። እዚ፡ ካብ ሓሙኹሽቲ ናይ ኲናት ተንሲእካ፡ ካብ ትሕቲ ባዶ ነቒልካ፡ ስልጡን ሃገር ናይ ምህናጽ ብድሆ፡ ካብ ቃልሲ ንፖለቲካዊ ሓርነት እንተዘይከቢዱ ዝንእስ ኣይነበረን። ከምቲ ናጽነት ንምምጻእ ምስቲ ዕላማ ዝሰማማዕ ሃገራዊ ፖለቲካዊ ፕሮግራም፡ ውሕሉል ወተሃደራዊ ስትራተጂ፡ ሓያል ውዳበን ብሱል ኣመራርሓን ዘድለየ፡ ምዕቡልን ፍትሓዊን ሕብረተሰብ ንምህናጽ እውን፡ ኣብ ንጹር መትከላት ዝተመስረተ ፖለቲካዊ ፕሮግራም፡ ሓያል ውዳበ ሰብኣዊን ነገራዊን ጸጋታት ሃገር፡ ውፉይ ኣመራርሓ ኣዝዩ ወሳኒ ብምኳኑ፡ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ኣብ 1994፡ ኣብታ ርእሰ ከተማ ገድሊ ዝነበረት ከተማ ናቕፋ፡ 3ይ ጉባኤኡ ብምክያድ፡ መስርሕ ህንጸት ሃገርን ኩሉ መዳያዊ ልምዓትን ዘማእዝን ሃገራዊ ቻርተር ምእንቲ ደሞክራሲ፡ ፍትሒን ራህዋን ዝሰፈኖ መጻኢ ዝተሰምየ ራእይን ፕሮግራምን ዝሓዘ ሃገራዊ መርሓ ኣጽዲቑ፡ ስሙ ናብ “ህዝባዊ ግንባር ንደሞክራሲን ፍትሒን” ቀየሮ።

ንኒ ንኒ'ዚ ፖለቲካዊ መስርሕ'ዚ፡ ብኲናት 30 ዓመታትን ተፈጥሮኣዊ ምምዝባልን ዝዓነወ ቁጠባ ሃገር ንምሕዋይን ንምብርባርን ዝዕላማኡ ማክሮ ቁጠባዊ ፖሊሲ፡ ከምኡ'ውን ቀዳምነታቱ ዝሰርዐ ልምዓታዊ ስትራተጂ ተሓንጺጹ፡ ኣብ ትሕቲ ጽላል ሓርነት፡ ንሰብ ብፍላይ ከኣ ነቲ ህይወቱ ከይበቐቐ ምእንቲ ሃገር ዝተወፈየ ኤርትራዊ ሰብ እትብቅዕ ብኹሉ መዳያ ስልጥንቲ ሃገር ናይ ምህናጽ ዕማም፡ ኣብ ኩሉ ኩርናዓት ሃገር ተበራበረ። ኣብ መፋርቕ 1994 ከኣ፡ መንእሰያት ብመገዲ ሃገራዊ ኣገልግሎት ኣብ ህንጸት ሃገር ብኣድማዕነት ዝሳተፍሉ ውዳበ ተኣታተወ። መላእ ህዝቢ ኤርትራ ንልምዓት ሃገር “ሻማ” ክብል ጀመረ። ቀዳሞት 7 ዓመታት ናጽነት እምበኣር፡ ህዝቢ ኤርትራ፡ ካብ ዑና ሓርነታዊ ኲናት ነቒሉ፡ ብልዑል ጻዕሪን ተወፋይነት ኣብ ኩሉ ጽላታት ልምዓታዊ ገድሊ፡ ብገምጋም ዓመታዊ 7% ቁጠባዊ ዕብየት እናመዝገበ፡ ንመድረኽ ዳግመ ሕውየት ሰጊሩ፡ ጽግዕተኛነትን ናይ ረድኤት ባህሊን ዘወግድ፡

መንፈስ ርእሰ-ምርኰሳን ዓያይነትን ዝዅስኵስ ፖሊሲታት ብምትእትታው፡ ልክዕ ከም ሓርነታዊ ቃልሲ ኣብ መስርሕ ህንጸት ሃገር’ውን ኣብ ገዛእ ዓቕሙን ጸጋታቱን ተኣማሚኑ፡ ኣብ መንጠሪ ኣርከን ንቅልጡፍ ምዕባለ ክረግጽ ዝተቓራረበለን ዓመታት እየን ነይረን።